

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

FINS I TOT ELS MORTS

de Benjamin Black

Traducció: Eduard Castanyo

Editorial: Bromera

Alzira, 2017 | Pàgines 280

Novel·la

Com els lectors saben, Benjamin Black és el pseudònim amb què John Banville firma les seues entregues de novel·la negra. En aquesta última destaca la nostàlgia del protagonista, el patòleg Quirke. Passen coses estranyes i inexplicables, com ara un accident de cotxe misteriós que el trasllada al Dublín dels anys 50. Molts dels personatges ja són coneguts pels lectors: el patòleg Quirke, la seua filla Phoebe i fins i tot l'inspector Hackett. Però els anys de beure sense mesura i les llargues jornades de treball han passat factura a Quirke, el qual ha sofert alguns episodis problemàtics, fins que l'acull la família. La història de la ciutat i les seues experiències es barregen en la seua consciència amb les persones que ha tractat i els records d'un passat spectral que s'introdueix en el present. Tot està gravat profundament en la seua memòria: l'olor de formol de la sala d'autòpsies, les esglésies de Dublín, els bars, la calor.

Una novel·la escrita amb una meticulositat notable, amb personatges ben caracteritzats i amb un desenllaç desconcertant. Qualsevol nova entrega de Benjamin Black resulta sorprenent. **JP**

PATRIA

de Fernando Aramburu

Editorial: Tusquets

Barcelona, 2016

Pàgines 646

Novel·la

Amb onze edicions consecutives per ara des que al setembre del passat any de 2016 es publicà per primera vegada aquesta novel·la de Fernando Aramburu, *Patria* (Tusquets) s'ha convertit en l'últim gran èxit de vendes de la literatura en llengua espanyola.

Després d'una considerable producció literària a sobre, l'autor d'aquest llibre ha aconseguit el que em sembla que es convertirà —més aviat que tard— en tot un clàssic del nostre panorama literari. Les gairebé 650 pàgines d'aquesta novel·la —és el primer que cal dir d'ella— no la converteixen en cap moment en una lectura pesada o farragosa; més aviat tot el contrari: en aquest duríssim i brillant exercici literari es conjuguen de manera convincent un argument encara avui d'actualitat —el fenomen terrorista d'ETA des dels anys 90 fins avui mateix— centrat en uns personatges que de no ser pel magistral domini de l'ofici de l'autor hagués pogut caure fàcilment en el fulletonesc o en una història simplona i maniquea de bons i dolents sense més

amb una voluntat d'estil propi en un discurs narratiu polifònic, concís, tan fragmentari com impactant en el lector.

El que es mostra en *Patria* és el procés mitjançant el qual tota una comunitat es trenca en nom de les ideologies polítiques i en la qual —uns i altres: els d'un bàndol i els de l'altre, els que van morir i els que viuen— acaben sent les úniques víctimes de si mateixos; una travessia en la qual dues famílies, antany unides per l'amistat més sincera i estreta, es distancien per tornar a creuar-se en un moment precís de la història que acabarà allunyant fins a un desenllaç cruel i tendre alhora: un desenllaç en què sobreviu la naturalesa estricta i salvatgement humana dels personatges, aquest àmbit que és en definitiva l'autèntica pàtria i condició de tot ésser humà.

Narrada amb una trama discontinua que no respecta la linealitat de l'argument, la novel·la té l'estructura d'un trencaclosques en el qual —sense complicacions tècniques— els lectors han d'implícarse per anar connectant —reconstruint— les peces que el formen, aixecant la imatge d'un passat amb el qual tots els personatges intentaran d'una manera o altra trencar per salvar-se.

Una formidable novel·la, necessària, escrupolosa i ben construïda, que reclama a crits ser llegida i que amb tota seguretat no defraudarà als que ho facin. **JMSR**

EL MISTERI DE LA SENYORETA HARGREAVES

de Frank Baker

Traducció: Dolors Udina

Editorial: Viena

València, 2017 | Pàgines 382

En *La senyoreta Hargreaves*, publicada el 1939, Frank Baker conta l'aventura de Norman Huntley, jove estudiant de música i d'orgue en la catedral de Londres, la ciutat (imaginària) en què transcorre la major part de l'acció.

La narració arranca amb un viatge de plaer de Norman i el seu amic Henry, els quals, en el transcurs de la visita a l'església d'un poblet perdut d'Irlanda, per gastar una broma, s'inventen l'existència d'una octogenària, la senyoreta Hargreaves. Però bé que se'n sorprendran quan comproven que la dona existeix realment.

Novel·la més ràpida en la segona part que en la primera, indueix el lector a reflexionar sobre la confusió entre realitat i ficció, així com sobre les nostres pròpies creacions imaginàries, les quals poden arribar a assolir certa independència pròpia. Entre els fragments humorístics destaca la relació del protagonista amb la seua creació i la distinta percepció que d'ella tenen altres personatges, com Marjorie, la seua nòvia. La relació entre l'escriptor i el personatge resol la situació i tanca el cercle. És una novel·la ben escrita i distreta, amb moments d'humor, reflexió i crítica, i de lectura fàcil i amena. **JP**

destaquem...

Luis Rodríguez, una anomalia literària desafiant, necessària

Hi ha cirurgians literaris que busquen, amb especial afany, desmembrar totes i cadascuna de les parts d'un relat, d'una novel·la, per intentar respondre a l'eterna pregunta: Què ha volgut dirnos l'autor? Intentar respondre aquesta qüestió pot conduir a més d'un d'aquests cirurgians a convertir-se en sagnants carnissers, bé per incomprensió o ignorància total de l'obra —d'aquí la seua malaptesa a l'hora de l'anàlisi o diagnòstic—, bé perquè els satisfà protagonitzar el sàdic espectacle de la destrucció total de l'obra que tenen en el punt de mira perquè sí, sense aportar una tesi sòlida o arguments —els excita creure's els més llestos i intel·ligents, els portadors de la veritat total i absolutament—.

A aquestes dues classes de cirurgians literaris, coneguts normalment com a crítics literaris i, fins i tot, acadèmics, **Luis Rodríguez** els ha de desconcertar fins a un punt insospitat. Això és així

perquè a Luis, a la seua literatura, és impossible posar-li una etiqueta. No hi ha manera de definir amb certesa allò que escriu, i molt menys intentar explicar com fa el que fa. Arribats a aquest punt, crec oportú dir aquí que Luis Rodríguez és una anomalia literària.

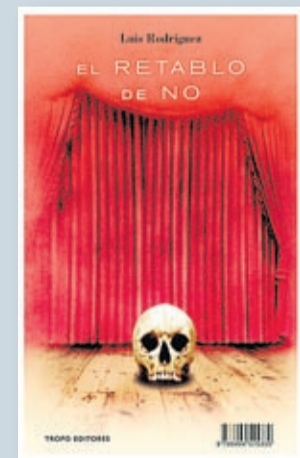
En la seua primera accepció, tal com ens instrueix el Diccionari de la llengua espanyola, la paraula «anomia» ve a significar la «desviació o discrepància d'una regla o d'un ús». Així doncs, Luis és una desviació, una discrepància. Desviació en el fet que la seua obra no segueix un fil argumental concret i precís, homogeni. Discrepància perquè sempre s'ha mostrat disconforme al voltant dels preceptes propis del llenguatge, fins al punt de voler fracturar l'ortografia del mateix perquè sí. Ell és així. Viu tan intensament la literatura que a l'hora d'escriure necessita model·lar-la al seu gust oferint-nos textos que aparentment es mostren inconnexos i

m'atreveiria a dir que sense sentit. Però res en la literatura de Luis Rodríguez és el que sembla.

A *El retablo de no* (Tropo Editores) s'atreveix a presentar una mateixa història (és una mateixa història? és, en realitat, una història?) En dues versions diferents, una curta i una llarga —una de deu mil paraules i l'altra de vint mil—. Davant aquesta decisió un pensa en la necessitat que té de jugar amb la literatura, de condensar-la, d'espremer al màxim les seues possibilitats. I en cada paràgraf, en cada frase, hi ha un pòsit indescriptible de lectures i lectures que amb el temps ha anat assimilant i que, amb aquest do que posseeix (perquè és un do), metamorfosa a través del text.

Però què vol dir-nos l'autor d'*El retablo de no*? Parla de la identitat de l'ésser, de la fragilitat, de la necessitat de convertir-se en un altre? Es preguntaran molts de vostès. A tots ells jo els responc: tant se val. El meravellós de qualsevol lectura que un faci sobre l'obra de Luis Rodríguez és deixar-se portar, sense obcecar-se a intentar desxifrar la seua literatura, que és vastíssima, rica i sempre, sempre desafiant. **≡**

Eric Gras

EL RETABLO DE NO

de Luis Rodríguez

Editorial: Tropo Editores

Barcelona, 2017

Pàgines 142

Novel·la?